



## **İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İDEAL ÖĞRETMEN ALGISI\***

*Mehmet GÜLTEKİN\*\**

### **ÖZET**

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken özelliklerine ilişkin algılarını belirlemektir. Tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilen araştırmanın katılımcılarını, 2010-2011 öğretim yılında Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilköğretim okullarından sosyo-ekonomik düzeyi dikkate alınarak üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyden 2'şer olmak üzere seçilen 6 ilköğretim okulunun 5. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 355 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan anket yoluyla toplanmış; anket formunda öğrencilerle ilgili kişisel bilgilerle ilgili sorular ile "İdeal bir öğretmenin kişisel ve mesleki özellikleri neler olmalıdır?" sorusu yer almıştır. Elde edilen veriler, betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre gerek 5. sınıf, gerek 8. sınıf öğrencileri, öğretmenlerin kişisel özelliklerine daha fazla vurgu yapmışlar, kişisel özelliklerine ilişkin daha fazla özellik belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulardan 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikleri kapsamında, daha çok dersi eğlenceli duruma getiren, iyi eğitim almış ve mesleğini seven, öğrencilerine karşı duyarlı ve sınıfa hâkim olan öğretmenleri, ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmıştır. 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken kişisel özellikler kapsamında ise daha çok anlayışlı/hoşgörülü, sabırlı, sakin ve saygılı; eleştiriye açık, aşırı disiplinli/baskıcı olamayan; gülyüzlü, eğlenceli, espirili ve neşeli, samimi/içten; çalışkan, azimli ve kararlı; disiplinli; fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan ve öğrencilere iyi davranan; temiz öğretmenleri ideal öğretmen olarak algıladıkları görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** İlköğretim, öğretmen nitelikleri, ideal öğretmen, öğrenci algısı

\* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

\*\* Prof. Dr. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, El-mek: mgulteki@anadolu.edu.tr

## **THE PERCEPTION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS ON IDEAL TEACHER**

### **ABSTRACT**

The purpose of this study is to determine the perceptions of the students in primary schools concerning the qualities that an ideal teacher must have. The participants of the research conducted as based on survey method consist of 355 students from 6 primary schools which are determined by selecting two each school from the high, middle and low socio-economic schools belonging to the Ministry of National Education in 2010-2011 educational years of Eskisehir. The data was compiled by means of open-ended questionnaire. While the students were asked questions about personal information, they were also asked to reply the following question in the questionnaire: "What should be the personal and professional qualities of an ideal teacher?". The data compiled was analysed via descriptive analysis technique. According to the findings of the study, the students in grade 5 and 8 focused more on the personal qualities of teachers and they shared more opinions on personal qualities. According to findings, with regard to the professional qualities that the ideal teacher must have, frequently, students in grade 5 and 8 recognise the teacher who makes a lesson entertaining, be educated well, likes his/her job, be sensitive to his/her students, controls the classroom well as the ideal teacher. With regard to the personal qualities that the ideal teacher must have, frequently, students in grade 5 and 8 recognise the teacher who is receptive/tolerant, patient, calm and respectful, open to criticism, not over disciplined/oppressive; ideal humored, entertaining, humorist and cheerful, sincere and open hearted; hardworking, determined and decisive; diciplined; not tended to physical and verbal violence; treating students well and well groomed as the ideal teacher.

### **STRUCTURED ABSTRACT**

#### **Introduction**

An educational system is accepted to have three basic elements as student, teacher and education program. Indubitably, these elements are in close interaction with each other, and each element has an important place in education system. However, it can be claimed that teacher element which applies the education programs and has the power to affect students comes to the forefront because teachers direct children and youth to their career and academic improvement by utilizing education programs, and help them gain a strong personality. As a matter of fact, according to Miller and Rose (1975), if teachers do not have correct qualities related to teaching art, no education program could reach success completely.

Teachers are defined with many qualities. There are concepts like "ideal teacher", "ideal teacher", "effective teacher", "successful teacher", "perfect teacher" in the literature. As a matter of fact, Strader (2009) claim that researcher accept concepts of ideal teacher, effective teacher, and qualified teacher as equal. However, there is not a complete

#### **Turkish Studies**

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



consensus on the qualities that these concepts represent. Thus, many researchers (Evertson, Anderson and Brophy, 1978; Soar and Soar, 1978; Stallings and Hentzell, 1978) think that there is not a single description of ideal teacher. As a matter of fact, the question “who is a ideal teacher?” is still asked, and not a single answer could yet be found (Ubuz and Sari, 2009). Moreover, the questions “What are the qualities of a ideal teacher?”, and “What does a ideal teacher do?” have been discussed for a long time as for education research (Brophy and Good, 1986).

According to Okoro and Chukwudi (2011), the concept of ideal reveals the standard of excellence, perfection, and beauty. Accordingly, concept of ideal expresses the most reasonable, the best, and at the highest level. This concept also involves realizing desired aims that others admire. In this, it can be claimed that concept of ideal teacher involves other concepts of teacher.

The concept of “ideal teacher” is a topic that has been discussed in different educational and philosophical hypothesis, and ideal teacher has various features (Reichel and Arnon, 2009). When qualities of teachers are taken into consideration, it is seen that these qualities are examined in various dimensions as personal and professional. As a matter of fact, Arnon and Reichel (2007) claim that the qualities of a ideal teacher are personal qualities, field knowledge, and professional teaching knowledge that involves how to teach. To be more precise, effective teachers require ideal command of personal and professional skills (Moreno, 2009).

Professional qualities of a teacher are covered in titles like planning teaching activities, utilizing teaching methods and techniques, communicating, classroom management, using time effectively, evaluating learning and guidance (Erden, 2005; Demirel, 1999). Celikten, Sanal and Yeni (2005) define professional qualities, which are mostly accepted as professional teaching qualities, as planning teaching process, adding variability, using teaching time effectively, creating participative learning environment, and evaluating student progress.

Personal qualities of the teacher, on the other hand, are among the most important variables as they can affect the attitudes of students towards school and the lesson together with creating a positive classroom environment and making teaching activities effective (Erden 1998, p.40). Okoro and Chukwudi (2011) put personal qualities of a teacher as: affectionate, warm and understanding; responsible; helping and supportive; patient, compassionate, merciful; cheerful and optimistic; fair and square; intimate in his words and actions; open-minded, friendly and accessible; kind and rigorous; empathetic; self-audit and polite.

Beyond any doubt, one of the determiners is student. From the first years of their student lives they are in close interaction with their teachers. Moreover, learning experiences of primary school students have important effects in their future learning life (Cermik, 2011). The qualities of a teacher, either personal or professional, have an impact on student behavior. Determining these qualities that affect student behavior according to scientific research results, and educating teachers to gain expected qualities are among the most important

### **Turkish Studies**

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



subjects of teacher education. Thus, gathering the opinions of students who are the target and product of education system to determine teacher qualities is of high importance. Determining the qualities of an ideal teacher according to the opinions of primary school students has an important function in confirming expected teacher attitudes and behaviors, and revealing student expectations. Moreover, defining the opinions of primary school students related to the qualities of an ideal teacher is also important to present expected qualities of an ideal teacher, and taking these opinions into consideration in teacher education. Findings of this study are also important since they add up to the literature in this topic.

Main aim of this study is to determine opinions of 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade primary school students related to the qualities of a ideal teacher. With this aim in mind, following research questions are asked:

1. What are the opinions of 5<sup>th</sup> grade students of the qualities of a ideal teacher?
2. What are the opinions of 8<sup>th</sup> grade students of the qualities of a ideal teacher?

## **Method**

### **Research Model**

This study is based on survey method. With this method, the opinions of primary school students concerning the personal and professional qualities of a ideal teacher are defined according to data collected by a questionnaire involving an open-ended question.

### **Participants**

5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students who are attending primary schools in Eskisehir city center form the environment of the study. In order to determine the participants of the study, 6 primary schools attached to national education directorate of Eskisehir were chosen according to their socio-economic level as low (2 schools), middle (2 schools) and high (2 schools). Then, one 5<sup>th</sup> and one 8<sup>th</sup> grades were determined in each schools, and students who were studying at 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students formed the sample of the study. The reason to choose 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students is that 5<sup>th</sup> grade students are in the final class of first step, and 8<sup>th</sup> grade students are in the final class of second step. According to this, the participants of the study were 355 students who were studying at 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grades of 6 schools chosen among the ones having high, middle and low socio-economical levels in 2010-2011 academic year. 55,8% of the participants were females, and 44,2% were males. 52,1% of the participants were studying their 5<sup>th</sup> grades, and 47,9% were at 8<sup>th</sup> grade. When socio-economic levels of the schools are taken into consideration, 32,4% of the students were studying at schools with high socio-economical level, 29,8% were at schools with middle socio-economical level, and 37,8% were at schools with low socio-economical level.

### **Data Collection Instrument**

The data of the study were collected with an open-ended questionnaire developed by the researcher. The questionnaire developed

---

## **Turkish Studies**

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



as a data collection tool is formed in two parts. The first part where there are two questions, is related with personal information of students. In the second part students were asked the question “What should be the personal and professional qualities of ideal teacher?”

In order to determine the validity of the questionnaire, the questionnaire was closely examined by an expert, and corrected and improved by taking the criticisms of the expert into consideration. The questionnaire was piloted with the help of 40 primary school students (20 5<sup>th</sup> grades, and 20 8<sup>th</sup> grades). The questionnaire was finalized by taking expert opinions and piloting results into consideration. The final version of the questionnaire was applied in spring term of 2010-2011 academic-year. The students answered the question in the questionnaire in written form.

### Data Analysis

In the analysis of the data, descriptive analysis technique was used. While doing descriptive analysis, collected data were summarized according to themes determined beforehand.

As for the reliability of the study, the answers of the students were analyzed both by the researcher and other experts from the field. In this respect, researcher determined the coherence of the coding in order to provide coherence; data gathered with this aim were also coded by three researchers to determine coding coherence. Common items and uncommon items of coding were determined as “agreement” and “disagreement”. As for the reliability of the study, following formula suggested by Miles and Huberman (1994) was used:

$$P \text{ (Coder reliability)} = \frac{[Na \text{ (Number of Agreements)} / Na \text{ (Total Number of Agreements)} + Nd \text{ (Number of Disagreements)}] \times 100}{2}$$

As a result of this calculation p=73 value was found, and the study was accepted reliable. Results were presented in tables together with their frequencies, and direct quotations from student opinions were made.

### Findings

As a result of the study which aimed to determine perceptions of 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students about personal and professional qualities that an ideal teacher should have, it is revealed that 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students defined professional and personal qualities of an ideal teacher similarly. According to the findings of the study, both 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students emphasized teachers’ personal qualities more. As a matter of fact, 5<sup>th</sup> grade students addressed to professional qualities of a teacher 263 times, and personal qualities 702 times, similarly 8<sup>th</sup> grade students addressed to professional qualities of an ideal teacher 314 times; and personal qualities 608 times. Similarly, both 5<sup>th</sup> grade students and 8<sup>th</sup> grade students specified more qualities related to personal qualities of teachers. As a matter of fact, 5<sup>th</sup> grade student specified 21 items under 3 themes related to professional qualities of an ideal teacher, as for the personal qualities of an ideal teacher they specified 47 items under 6 themes; 8<sup>th</sup> grade students, on the other hand, specified 23 items under 3 themes concerning professional

### Turkish Studies

qualities of an ideal teacher, and 37 qualities under 6 themes concerning personal qualities.

5<sup>th</sup> grade students perceive a teacher as ideal if the teacher fits into *makes the lesson enjoyable and obeys lesson discipline* category for qualities related to the lesson; when professional improvement qualities are taken into consideration they accept teachers who fit into *well-educated and fond of his occupation* category ideal; when qualities related to communication with students and other teachers are taken into consideration, they accept teachers who fit into *sensitive towards his students and has a ideal command of classroom conduct* category as ideal.

For the professional qualities that an ideal teacher should have, 8<sup>th</sup> grade students perceive teachers as ideal if the fit into *makes a lesson fun, repeats vague topics, organizes a variety of activities and express the topics effectively* category for qualities related to the lesson; as for the qualities related to professional improvement they accept teachers who fit into *fond of his occupation, has a knowledge about child improvement and well educated* as ideal; when the communication with students and other teachers is taken into consideration, students perceive teachers as ideal if the fit into *sensitive towards their students, ideal at classroom management, warn the students politely if necessary, and empathetic*.

As for the personal qualities that an ideal teacher should have, 5<sup>th</sup> grade students perceive *understanding/tolerant, patient, calm and respectful* teachers in terms of being tolerant, understanding, patient; in terms of being open-minded, flexible and adapter *open to criticism, not over disciplined/suppressive teachers*; in terms of being kind-hearted and humorous *cheerful, funny, humorous, intimate/sincere* teachers; in terms of focusing on success *hardworking, determined and strong minded* teachers; in terms of being encouraging and supportive *disciplined* teachers; in terms of having positive attitudes towards students, teachers *not using physical or mental violence, not discriminating, paying attention to students' needs, and behaving them nicely*; in terms of being neat and clean, *clean and neat/tidy teachers as ideal teachers*. As for the qualities that an ideal teacher should have, 8<sup>th</sup> grade students perceive *understanding/tolerant, patient, calm and respectful* teachers in terms of being tolerant, understanding, patient; in terms of being open-minded, flexible and adapter teachers *being compatible with students and affectionate*; in terms of being kind-hearted and humorous *cheerful, funny, humorous, intimate/sincere* teachers; in terms of focusing on success *hardworking, determined and strong minded* teachers; in terms of being encouraging and supportive *disciplined* teachers; in terms of having positive attitudes towards students, teachers who *care for students and take their ideas into consideration, who do not use physical or mental violence over them, who behaves nicely, who do not discriminate them, and who are sensitive to students problems*; in terms of being neat and clean, *clean and neat/tidy teachers as ideal teachers*.

### Results

The data revealed that students perceive teachers who can make a lesson enjoyable when professional features of the ideal teacher is taken

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



into consideration; in terms of features related to professional improvement students accept teachers who had a qualified level of education and is very fond of his occupation, in terms of their relations with students and other teachers students idealize teachers who are sensitive towards their students and have a command of classroom conduct. When perceptions of 5<sup>th</sup> and 8<sup>th</sup> grade students about personal features of ideal teacher were taken into consideration, ideal teachers should be understanding/tolerant, patient, calm and respective in terms of being tolerant, understanding and patient; in terms of being open-minded, flexible and adapter, teachers should be open to criticism, not over disciplined/suppressive; in terms of being kind-hearted and humorous, teachers should be funny, humorous, cheerful and intimate/sincere; in terms of being focused on success, teachers should be hardworking, determined and decided; in terms of being incentive, encouraging and supportive, teachers should be disciplined; in terms of having positive attitudes against students, teachers who do not apply physical and verbal violence against students and who behave nicely; in terms of being well-groomed, teachers who are neat and clean are accepted as ideal teachers.

**Key Words:** Primary education, teacher qualities, students' perception,

### Giriş

Bir eğitim sisteminin öğrenci, öğretmen ve eğitim programı olmak üzere üç temel ögesinin olduğu kabul edilmektedir. Kuşkusuz bu ögeler birbiriyle etkileşim halindedir ve her öge eğitim sisteminde önemli bir yere sahiptir. Ancak bu ögeler içinde eğitim programlarını uygulayan ve öğrenciyi etkileme gücünde olan öğretmen ögesinin ön plana çıktığı söylenebilir. Çünkü öğretmenler, eğitim programları yoluyla çocukların ve gençlerin akademik ve mesleki yetişmelerine yön vermekte, onların sağlam bir kişilik kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Nitekim Miller ve Rose'a (1975) göre öğretmenler, öğretme sanatına ilişkin istenilen niteliklere sahip değilse, hiçbir eğitim programı tam olarak başarıya ulaşamayacaktır. Eğitim sistemi ve programının başarısı, bu sistem ve programı işletip kullanacak olan öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek olan öğretmenin üstünde hizmet üretemez (Abazaoğlu, 2014).

Bilgiyi sağlayan kişi veya model olmaktan çok, öğrenme çevre ve süreçlerini düzenlemede kolaylaştırıcı ve yönlendirici kişiler olarak algılanan öğretmenler (Maden, Durukan ve Aslan, 2010), çocuğun aile çevresi ve okul ortamı arasında işbirliği sağlayarak bir köprü oluşturmaktadır. Kişilik özellikleri, davranış ve tutumları ile çevresine iyi bir örnek olarak çocuğun kişiliğinin oluşumuna doğrudan etki etmektedir. Bunun yanı sıra, okul ve sınıf içerisinde gerçekleştireceği etkinliklerle çocuğu toplumsal yaşama hazırlamada ve çocuğun geleceğini şekillendirmede, öğretmenin çok önemli rol oynadığı söylenebilir (Gökçe, 2002, s.112). Her şeyden önce öğretmenin niteliği, bir okuldaki öğrenci başarısını açıklayan önemli bir etmenddir (Goldhaber, 2002). Ayrıca, öğrenciler tarafından algılanan öğretmen özelliklerinin, öğrencilerin başarı, motivasyon ve tutumları üzerinde önemli etkilerinin olduğu ileri sürülmektedir (Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2008).

Öğretmenler birçok özellik ile nitelendirilmektedir. Literatürde "ideal öğretmen", "iyi öğretmen", "etkili öğretmen", "başarılı öğretmen", "mükemmel öğretmen" gibi kavramlar kullanılmaktadır. Nitekim Strader (2009), araştırmacıların ideal öğretmen, etkili öğretmen ve

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



nitelikli öğretmen kavramlarını eş anlamlı gördüklerini belirtmektedir. Nitekim, hangi kavram kullanılırsa kullanılsın, bu kavramların betimledikleri nitelikler üzerinde tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bu nedenden dolayı birçok araştırmacı (Evertson, Anderson ve Brophy, 1978; Soar ve Soar, 1978; Stallings ve Hentzell, 1978) iyi bir öğretmenin tek bir tanımı olmadığı görüşündedir. Nitekim sıkça karşılaşılan ‘İyi öğretmen kimdir?’ sorusu halen sorulmakta, kolay olmayan bu sorunun yanıtı halen aranmaktadır (Ubuz ve Sarı, 2009). Nitekim eğitim araştırmaları açısından iyi öğretmen özellikleri nelerdir ve iyi öğretmen ne yapar sorusu uzun bir süredir tartışılmaktadır (Brophy ve Good, 1986).

Goldhaber (2002) iyi bir öğretmenin gözlenebilir bir fark yarattığını, ancak iyi bir öğretmeni neyin oluşturduğunun açık olmadığını, Moreno (2009) etkili öğretmen düşüncesinin bireylere göre farklılık gösterdiğini ve etkili bir öğretmen olmanın çoğu insanın düşündüğünden daha karmaşık olduğunu, Becker, Kennedy ve Hundersmarck (2003) ise iyi öğretmenin temel özelliklerini ortaya koymanın zor olduğunu belirtmektedir.

Okoro ve Chukwudi’ye (2011) göre ideal kavramı, mükemmellik, kusursuzluk ve güzelliğin standardını ortaya koymaktadır. Buna göre ideal kavramı, en makul, en iyi, en yüksek düzeyde olanı ifade etmektedir. İdeal kavramı, doğru olanı yapma ya da başkalarının hayranlık duyduğu arzu edilen amaçları gerçekleştirmeyi içermektedir. Bu yönüyle ideal öğretmen kavramının diğer öğretmen kavramlarını içerdiği söylenebilir.

“İdeal öğretmen” kavramı farklı eğitim ve felsefi kuramlarda tartışılan bir konudur ve ideal öğretmen farklı niteliklerden oluşmaktadır (Reichel ve Arnon, 2009). Nitekim, farklı eğitim felsefecileri tarafından benimsenen, farklı ideal öğretmen betimlemeleri söz konusudur. Bu felsefi betimlemeler, öğretmenlerin nitelik ve değerleri etrafında yoğunlaşmaktadır. Geçmişten günümüze belli başlı felsefeci ya da düşünürlerin eğitimsel bakış açıları ya da ait oldukları felsefe okulu tarafından şekillendirilmiş betimlemeler bulunmaktadır. Bu betimlemeler arasında örneğin “ebe” (Socrates), “bilgiyi kullanan sanatçı” (Plato), “dialogların önderi” (Bergman), “kültür sağlayıcısı” (Cicero), “kurtarıcı” (Freire), “öğrenme disiplinine odaklanan kişi” (Breiter), “rol model” (Aristotle), “deneyci” (Locke), “eğitici” (Watson), “doğayla uyumlu” (Rousseau), esensiyalist (özcü) (Bagley), “yaratıcı” (Luvensfeld), “toplumcu” (Barth), “varoluşçu” (Frankel), “arabulucu” (Feuerstein), “çocuk merkezli” (Neill), “postmodernist” (Foucault) gibi betimlemeler yer almaktadır (Palmer, 2003).

Lamm (1972, 2000) ise yirminci yüzyılın başlarında eğitim düşüncesi ve araştırmalarına bağlı olarak; eğitimle ilgili ideolojiler bağlamında dört büyük ideal öğretmen betimlendiğini ileri sürmektedir. Bunlar şöyle sıralanabilir (Arnon ve Reichel, 2007):

- **Kültürlenme:** İdeal öğretmen kültür sağlayıcısı/aktarıcısıdır. Öğretmenler kültürlü olmalıdır. Kültürü ve onun değerlerini iyi tanımalı ve kültürü öğrencilere aktarabilmelidir.
- **Sosyalleşme:** Öğretmenler, sosyal normları aktaran ve mevcut sosyal düzeni koruyan sosyalleşme ajanlarıdır. 1960'larda, öğretmenleri, öğrencileri toplumun iyi birer üyesi olmaları konusunda cesaretlendiren ve sosyal değişimin önemli bir temsilcisi olarak gören yeni bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.
- **Bireyselleştirme:** Öğretmenler, her öğrenci için, geliştirici, şekillendirici ve yol göstericidir. Öğretmenler, eğitimle ilgili bilgiye sahip ve öğrencilerine karşı açık düşünceli ve anlayışlı olmalıdır.
- **Konu alanı uzmanı:** İdeal öğretmen, alanının bilgisini öğrenciye aktaran kişidir. Bu algı, yukarıda değinilen üç eğitim ideolojisi içerisinde düşünülebilir. Buna göre ideal

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015





öğretmen, çalıştığı alanda uzman, yöntemler konusunda yetkin ve öğrettiği alanda sürekli araştıran kişidir.

İdeal öğretmenin sahip olması gereken birçok özellik belirtilmektedir. Broadhead (1987) ideal bir öğretmenin güvenilir, işbirliğine yatkın, istekli, kendisini mesleki gelişime adanmış, meslektaşlarıyla işbirliği yapan, öğrenme için uzun ve kısa dönemli amaçlar belirleyen, önyargılardan uzak, okul etkinliklerine ve kulüplere katılan, çalışkan, sağduyulu, zeki, arkadaş canlısı, öğrencilerine saygı duyan ve öğrencileri arasında iyi ilişkiler sürdürebilen, sınıf yönetiminde uzman, öğrencilerin ilgilerini göz önünde bulunduran, farklı öğretim stratejilerini bilen ve uygulayan, aileler ve toplumla iyi ilişkiler kurabilen, okula yenilikler getiren, tavsiyelerde bulunan, konu alanında uzman, gerektiğinde öğrencilere rehberlik yapabilen, öğrencilerin bireysel farklılıklarını bilen ve farklılıklara yanıt verebilen, öğrencileri etkileyen dış faktörleri belirleyebilen, kendini değerlendirebilen vs. özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmektedir.

Çelikten ve Can'ın (2003) yaptıkları uygulamalı araştırma sonuçlarına göre ideal öğretmen, öğrenciler karşı güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen, güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş ve dost olmalı, düşünce ve davranışlarıyla öğrenciler için bir model olmalıdır. Öğretmenin başarıya odaklanması, öğrencilerden yüksek beklentiler içinde bulunması, öğretmenlerce çok önemli bulunan öğretmen özelliklerindedir

Çalışkan, Negiş Işık ve Saygın'a (2013) göre ise ideal öğretmen; ders işlerken bol bol örnek veren, sıkmayan, zevkli ders işleyen; öğrencilerini seven, sayan, değer veren; alan bilgisine sahip, konusuna hâkim, araştıran, kendini geliştiren; güler yüzlü, içten, samimi; sınıfı iyi yöneten, disiplinli; motive edici, destekleyici; tatlı sert, arkadaş gibi davranan; herkese eşit davranan, hayata hazırlayan; anne gibi şefkatle davranan, babacan yaklaşan; dersini sevdiren; öğrencisini anlayan, dinleyen öğretmendir.

Öğretmenlerin nitelikleri söz konusu olduğunda bu niteliklerin genel olarak kişisel ve mesleki olmak üzere farklı boyutlarda incelendiği görülmektedir. Nitekim Arnon ve Reichel (2007) ideal öğretmenin özelliklerinin, kişisel özellikler ile alan bilgisi ile nasıl öğreteceğini içeren öğretmenlik meslek bilgisi olduğunu ileri sürmektedirler. Moreno'ya (2009) göre de etkili öğretmenler, iyi kişisel ve mesleki becerilere gereksinim duymaktadırlar.

Öğretmenin mesleki nitelikleri, öğretim etkinliklerini planlama, öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma, iletişim kurma, sınıf yönetimi, zamanı etkili kullanma, öğrenmeyi değerlendirme ve rehberlik yapma başlıkları altında ele alınmaktadır (Erden, 2005; Demirel, 2004; Gürkan, 2001). Daha çok öğretmenlik meslek bilgisi kapsamında değerlendirilen mesleki özellikleri, Çelikten, Şanal ve Yeni (2005) tarafından öğretim sürecini planlama, çeşitlilik getirebilme, öğretim süresini etkili kullanma, katılımcı öğretim ortamı düzenleme ve öğrencilerdeki gelişimi izleme olarak belirtilmektedir.

Öğretmenin kişisel nitelikleri ise, olumlu bir sınıf atmosferinin yaratılması ve öğretim etkinliklerinin verimli olmasının yanı sıra çocuğun okula ve derse yönelik tutumlarını etkileme bakımından en önemli değişkenlerden biridir. Olumsuz kişisel niteliklere sahip öğretmenler çocuğun okuldan ve dersten uzaklaşmasına ya da akademik bakımdan başarısız olmasına neden olabilmektedir. Öğretmenlerin kişisel nitelikleri konusunda birçok araştırma yapılmış ve bu araştırmalarda farklı kişilik özellikleri üzerinde durulmuştur. Hoşgörülü, sabırlı ve anlayışlı olma, açık fikirli, esnek ve uyarlayıcı olma, sevecen ve esprili olma, başarıya odaklanma/yüksek başarı beklentisi, güdüleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma (Erden, 1998), öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme, eğitimde bireysel farklılıkları dikkate alma, yenilik ve gelişmelere açık, kendini sürekli yenileyebilme, toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme, eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



izleme ve araştırmacı bir yapıya sahip olma, ideal öğretmenin kişisel nitelikleri arasında yer almaktadır (Çelikten, şanal ve Yeni, 2005). Okoro ve Chukwudi (2011) de ideal öğretmenin kişisel özelliklerini şöyle sıralamaktadır: Sevecen, sıcak ve anlayışlı; sorumlu; yardımcı ve destekleyici; sabırlı, şefkatli ve merhametli; güler yüzlü ve iyimser; doğru ve dürüst; sözlerinde ve eylemlerinde samimi; açık görüşlü, cana yakın ve ulaşılır; nazik ve özenli; empatik; özdenetimi olan ve kolay kırılmayan ve nezaketli olarak sıralamaktadır.

Her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de mesleği başarılı bir biçimde yerine getirecek kişilerin sahip olması gereken temel özelliklerin bilinmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu özellikler, meslek ile ilgili kurum, kişi ve gruplar tarafından belirlenebilmektedir (Özabacı ve Acat, 2005). Kuşkusuz bu belirleyicilerden biri de öğrencilerdir. Nitekim, öğrenciler tarafından algılanan öğretmen özelliklerinin, öğrencilerin başarı, motivasyon ve tutumları üzerinde önemli etkilerinin olduğu ileri sürülmektedir (Telli, Brok ve Çakıroğlu, 2008). Öğrenciler eğitimlerinin ilk yıllarından itibaren öğretmenleriyle yakın etkileşim içinde bulunmaktadır. Ayrıca ilköğretim öğrencilerinin öğrenme deneyimleri, onların gelecekteki eğitim yaşantılarında çok önemli etkiye sahiptir (Çermik, 2011). İyi öğretmen özelliklerinin öğrenciler tarafından belirlenmesi, eğitimle ilgili araştırmaların önemli bir boyutunu oluşturmaktadır (Arnon ve Riechel, 2007).

Literatürde doğrudan ideal öğretmen özellikleri konusunda gerek yurt içinde gerek yurt dışında yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Yurt içinde, Telli, Brok ve Çakıroğlu (2008) lise öğretmenleri ve öğrencilerin ideal öğretmen hakkındaki görüşlerini belirlemiştir. Özabacı ve Acat (2005), öğretmen adaylarının kendi özellikleri ile ideal öğretmen özelliklerine dönük algılarını karşılaştırmışlardır. Çalışkan, Negiş Işık ve Saygın (2013) ise öğretmen adaylarının ideal öğretmen algılarını belirlemeye çalışmışlardır. Çetin (2001) öğretmen adaylarının ideal öğretmen özelliklerine ilişkin görüşlerini ortaya koymuştur. Gençtürk, Akbaş ve Kaymakcı (2012) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ideal öğretmenin özelliklerine ilişkin görüşlerini belirlerken, Eryılmaz ve İlaslan (1999) ideal fizik öğretmenlerinin özelliklerini belirlenmesi ve değerlendirilmesini yapmışlardır. Aydoğdu (2003) ergenlerin öğretmen ve ideal öğretmen algılarını, Yoncalık (2002) ise ortaöğretimde okuyan sporcu öğrencilerin ideal öğretmen profilini algılama biçimlerini belirlemiştir. Çelikten ve Can (2003) yönetici, öğretmen ve velilerin ideal öğretmen algılarını, Çermik (2011) ise ideal ilkokul öğretmenlerinin özelliklerini belirlemiştir.

Yurt dışında ise Singh ve Singh (2012); Das, Abdulbari ve Bener (1996); Porocor ve diğerleri (1989); Dehlavi (1987), Dehghan ve Jalilzadeh (2011), üniversite öğrencilerinin ideal öğretmen özelliklerine ilişkin algılarını belirlemiş, Mensah (2011), öğretmen adaylarının ideal fen öğretmenine yönelik resimlerini analiz etmiştir. Arnon ve Reichel (2007) eğitim fakültesi öğrencilerinin ideal bir öğretmenin nitelikleri ile kendi niteliklerine ilişkin görüşlerini karşılaştırmıştır. Epting, Zinn, Buskist ve Buskist (2004) üniversite öğrencilerinin ideal ve tipik öğretmenler arasındaki bakış açılarını belirlemiştir. Pozo-Muñoz, Reboloso-Pacheco ve Fernández-Ramirez, (2000) öğretmen etkililiğini değerlendirme bağlamında lise öğrencilerinin ideal öğretmen algılarını belirlemiştir. Strader (2009) öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin ideal öğretmen özelliklerini belirlemiştir.

Görüldüğu gibi ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin özelliklerine ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma, ilköğretim öğrencilerinin öğretmenlerinde görmek istedikleri ideal özelliklerin neler olduğu ve nasıl bir öğretmen istediklerini belirleme gereksiniminden doğmuştur.

Öğretmenlerin, ister kişisel isterse mesleki olsun sahip oldukları nitelikler, öğrenci davranışlarına etki etmektedir. Öğrencilerin davranışlarını etkileyen bu niteliklerin, bilimsel araştırma bulgularına dayalı olarak belirlenmesi ve öğretmenlerin istenilen nitelikleri kazanacak biçimde yetiştirilmesi öğretmen eğitiminin en temel konularından biridir. Nitekim Mete (2013)

### **Turkish Studies**

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



öğretmenlerin niteliğini artırılmasının, eğitim sisteminin etkililiğinin artırılması için yapılması gereken uygulamaların başında geldiğini belirtmektedir. Bu nedenle ideal öğretmenin özelliklerinin ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre belirlenmesi, öğretmenden beklenen tutum ve davranışların saptanmasında ve öğrenci beklentilerinin ortaya çıkarılmasında oldukça önemli işleve sahiptir. Ayrıca, ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin özelliklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi, öğretmenlerin sahip olmaları gereken nitelikleri ortaya koyması ve öğretmen eğitiminde bunlara dikkat edilmesi bakımından da önemlidir. Bu araştırmanın bulguları, bu konudaki araştırma birikimine katkıda bulunması bakımından da önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin ideal bir öğretmenin özelliklerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 5. sınıf öğrencilerinin ideal bir öğretmenin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. 8. sınıf öğrencilerinin ideal bir öğretmenin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

### Yöntem

#### Araştırma Modeli

Araştırma tarama modeli benimsenerek gerçekleştirilmiştir. Bu model çerçevesinde ilköğretim öğrencilerinin ideal bir öğretmenin kişisel ve mesleki özelliklerinin neler olduğuna yönelik görüşleri açık uçlu sorunun yer aldığı anket yoluyla toplanan verilere dayalı olarak betimlenmeye çalışılmıştır.

#### Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini Eskişehir il merkezindeki ilköğretim okullarında öğrenim gören ilköğretim 5. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcılarını belirleyebilmek amacıyla, küme örnekleme bağlamında ideal öğretmen konusunda görüş zenginliği sağlayabilmek açısından Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilköğretim okullarından sosyo-ekonomik düzeyi dikkate alınarak üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyden 2'şer olmak üzere 6 ilköğretim okulu seçilmiştir. Daha sonra bu okullardan bir 5. ve bir de 8. sınıf olmak üzere sınıflar belirlenmiştir. Buna göre, araştırmanın katılımcılarını 2010-2011 öğretim yılında üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeye sahip ilköğretim okullarından seçilen 6 ilköğretim okulunun 5. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 355 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri Tablo 1'de sunulmaktadır.

**Tablo 1.** Araştırmaya Katılan İlköğretim Öğrencilerinin Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellikler	f	%
<b>Cinsiyet</b>		
Kız	198	55,8
Erkek	157	44,2
<b>Sınıf</b>		
5. sınıf	185	52,1
8. Sınıf	170	47,9
<b>Sosyo-Ekonomik düzey</b>		
Üst Sosyo-Ekonomik Düzey	115	32,4
Orta Sosyo-Ekonomik Düzey	106	29,8
Alt Sosyo-Ekonomik Düzey	134	37,8
<b>Toplam</b>	<b>355</b>	<b>100</b>

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından %55.8’i kız, %44.2’si ise erkektir. Yine, öğrencilerin 52.1’i beşinci sınıf, %47,9’u sekizinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin okudukları okulların sosyo-ekonomik düzeyine bakıldığında, öğrencilerin %32,4’ü üst sosyo-ekonomik düzey %29,8’i orta sosyo-ekonomik düzey ve %37,8’i de alt sosyo-ekonomik düzeydeki okullarda öğrenim görmektedir.

### Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu anket yoluyla toplanmıştır. Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anket formu iki bölümden oluşmuştur. İki sorunun yer aldığı birinci bölüm, öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler ile ilgilidir. İkinci bölümde öğrencilere “İdeal bir öğretmenin kişisel ve mesleki özellikleri neler olmalıdır?” sorusu sorulmuştur.

Anket formlarının geçerliğini belirlemek üzere anket uzman görüşüne sunulmuş ve alınan eleştiriler doğrultusunda düzeltilerek yeniden düzenlenmiştir. Geliştirilen anket uygulamaya aktarılmadan önce 20 beşinci, 20 sekizinci sınıf olmak üzere toplam 40 öğrenciye uygulanarak ön denemeden geçirilmiştir. Uzman görüşleri ve ön deneme sonuçlarına göre son biçimi verilen anket uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Son şekli verilen anket, 2010-2011 öğretim yılı bahar döneminde uygulanmıştır. Anket formundaki soru, öğrenciler tarafından yazılı olarak yanıtlanmıştır.

### Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde nitel araştırma tekniklerinden içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi sonucunda temalar belirlenirken Merriam’ın (1998) belirttiği gibi, araştırmacıların kendisi ve ilgili alanyazında yer alan kaynaklar temel alınmıştır. İçerik analizi basit istatistiksel analiz yapmayı gerektirir (Liamputtong, 2009). Bu bağlamda araştırmada kodlar frekanslarıyla birlikte sunulmuştur.

Araştırmada kodlayıcılar arası güvenilirliği sağlayabilmek amacıyla, öğrencilerin verdikleri yanıtlar, araştırmacı ve alandan başka uzmanlar tarafından incelenmiştir. Bu bağlamda elde edilen veriler kodlama tutarlılığını belirlemek amacıyla üç araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Yapılan kodlama sonuçlarında, ortak öğeler ve ortak olmayan öğeler “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan biçiminde belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman’ın (1994) belirttiği aşağıdaki formül kullanılmıştır.

$$P (\text{Uzlaşma Yüzdesi}) = [ Na (\text{Görüş Birliği}) / Na (\text{Görüş Birliği}) + Nd (\text{Görüş Ayrılığı}) ] \times 100$$

Bu hesaplama sonucunda P =73 değeri bulunmuş ve kodlayıcılar arası güvenilirlik güvenilir kabul edilmiştir. Elde edilen veriler, frekanslarla birlikte tablolar biçiminde sunulmuş öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

### Bulgular

Bu bölümde araştırma amaçları doğrultusunda bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir.

#### 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt amacı kapsamında, 5. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken özelliklerine ilişkin görüşleri, mesleki ve kişisel olmak üzere iki alt başlıkta verilmiştir.

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



### 5.1. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Mesleki Özelliklere İlişkin Görüşleri

5. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özelliklere ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

**Tablo 2. 5. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Mesleki Özelliklere İlişkin Görüşleri**

İdeal Öğretmen Özellikleri	f
<b>Derslerle İlgili Özellikler</b>	
Dersi eğlenceli duruma getiren	80
Ders disiplinine uyan	47
Derste farklı etkinlikler düzenleyen	20
Az ödev veren	18
Anlaşılmayan konuları tekrar eden	13
Konu anlatımını etkili yapabilen	11
Yazısı anlaşılır olan	5
Derse hazırlıklı gelen	1
Sorulan sorulara yanıt veren	1
<b>Mesleki gelişimi ile ilgili özellikler</b>	
İyi eğitim almış	16
Mesleğini seven	12
Çocuk gelişim özellikleri konusunda bilgi sahibi olan	5
Teknolojiyi etkin kullanan	4
Başarılı	4
Yabancı dil bilen	2
Planlı	1
<b>Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri</b>	
Öğrencilerine karşı duyarlı	19
Sınıfa hâkim	12
Diğer öğretmenlerle iyi anlaşılan	2
İyi bir rehber	1
İnsanlarla iyi ilişkiler kurabilen	1
<b>Toplam</b>	263

Tablo 2’de görüldüğü gibi, 5. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin mesleki özelliklerine ilişkin görüşleri; derslerle ilgili özellikler, mesleki gelişimi ile ilgili özellikler ile öğrenciler ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri başlıkları altında toplanmıştır.

**Derslerle ilgili özellikler** başlığı altında 5. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenlerin en çok *dersi eğlenceli duruma getiren* öğretmenler olduklarını düşündükleri görülmektedir. Yine 5. sınıf öğrencilerinin, *ders disiplinine uyan* (f=47) ve (f=20) *derste farklı etkinlikler düzenleyen* (f=19) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu özelliklerin dışında 5. Sınıf öğrencileri, *az ödev veren* (f=18), *anlaşılmayan konuları tekrar eden* (f=13), *konu anlatımını etkili yapan* (f=11) ve *yazısı anlaşılır olan* (f=5) öğretmenleri ideal öğretmen olarak nitelendirmektedirler. Yine, 5. Sınıf öğrencileri *derse hazırlıklı gelen* (1) ve *sorulan sorulara yanıt veren* (1) öğretmen özelliklerini de ideal öğretmen özelliği olarak görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“İdeal bir öğretmenin mesleki özellikleri ise dersi bize sevdirek anlatan”

“Dersleri hem görsel hem de sözel işlemeli”

#### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



“.. derse hazırlıklı olmalı”

“Bir öğretmenin mesleki özellikleri sınıfta anlattığı konuyu anlamayanlar varsa tekrar anlatmalıdır.”

**Mesleki gelişimle ilgili özellikler** başlığı altında gerek 5. sınıf öğrencileri iyi eğitim almış (f=16) ve mesleğini seven (f=12) öğretmeni ideal öğretmen olarak görmektedirler. Yine 5. sınıf öğrencileri, öğretim yılında çocuk eğitimi konusunda bilgi sahibi olan (f=5), teknolojiyi etkin kullanan (f=4) ve başarılı (f=4) öğretmenleri ideal öğretmen olarak nitelemektedirler. Ayrıca 5. sınıf öğrencileri yabancı dil bilen (f=2) ve planlı (1) öğretmenleri de ideal öğretmen olarak belirtmektedirler.

“İyi bir öğretmen, öğretmen olmadan önce iyi bir eğitim aşamasından geçmelidir.”

“Bu mesleği sevdiği için yapmalıdır.”

“Çocuk psikolojisini bilmelidir.”

“Mesleğinde başarılı olmalı.”

“Teknolojik gelişmelere ayak uydurmalı, teknolojik araçlardan yararlanmalıdır.”

“ Bir öğretmen en az iki dil bilmeli.”

“Planlı olmalıdır.”

**Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri** başlığı altında 5. sınıf öğrencileri öğrencilere karşı duyarlı olan (f=19), sınıfa hâkim (f=12), diğer öğretmenlerle iyi anlaşılan (f=2), insanlarla iyi ilişkiler kurabilen (f=1) ve öğrencilere iyi bir rehber olan (f=1) öğretmenleri ideal öğretmen olarak görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri”ne ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Öğrencilerine kuralları öğretmelidir. Sınıftaki öğrencilerin düzenini sağlamasını isterim.”

“Şımaranları derste değil teneffüste veya okul çıkışı kimse olmadan ona kötü şey yaptığını anlatmalı.”

“İyi bir rehber olmalıdır.”

“Öğretmenlerle iyi anlaşmalıdır.”

“..insanlarla iyi ilişkiler kurabilmeli.”

## 5.2. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Kişisel Özelliklere İlişkin Görüşleri

5. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken kişisel özelliklere ilişkin görüşleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3’te görüldüğü gibi, 5. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin kişisel özelliklerine ilişkin görüşleri hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma; açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma; sevecen ve esprili olma; başarıya odaklanma; güdeleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma; öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma ve bakımlı olma başlıkları altında toplanmıştır.

**Hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma** başlığı altında 5. sınıf öğrencilerinin en fazla anlayışlı/hosgörülü (f=33) olan öğretmenleri ideal öğretmen olarak düşündükleri görülmektedir.

Yine 5. sınıf öğrencilerinin *sakin* (f=28) *sabırlı* (f=27) ve *saygılı* (f=22) olan öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu özelliklerin dışında 5. sınıf öğrencileri, *davranışları ile örnek olan* (f=5), *ciddi* (f=5), *kibar* (f=5), *ağırbaşlı ve asil* (f=5) öğretmenlerin ideal öğretmen olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, 5. sınıf öğrencileri ideal öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklerin, *sorumluluklarını bilen ve okul kurallarına uyan* (f=3), *mutlu* (f=2), *bencil olmayan* (f=1), *iyimser* (f=1), *merhametli* (f=1), *fedakâr* (f=1) ve *tutumlu* (f=1) olduklarını belirtmişlerdir.

**Tablo 3. 5. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Kişisel Özelliklere İlişkin Görüşleri**

<b>Kişisel Özellikler</b>	<b>f</b>
<b>Hoşgörülü, anlayışlı, sabırlı olma</b>	
Anlayışlı / hoşgörülü	33
Sabırlı	27
Sakin	28
Saygılı	22
Davranışları ile örnek olan	5
Ciddi	5
Kibar	5
Ağırbaşlı ve asil	5
Sorumluluklarını bilen ve okul kurallarına uyan	3
Mutlu	2
Bencil olmayan	1
İyimser	1
Merhametli	1
Fedakâr	1
Tutumlu	1
<b>Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma</b>	
Eleştiriye açık	7
Aşırı disiplinli-baskıcı olmayan	6
Duyarlı	5
Çocuklara uyum sağlayabilen	4
Geniş düşünceli	2
İleri görüşlü/yaratıcı	2
Demokratik	2
Heyecanlı	1
<b>Sevecen ve esprili olma</b>	
Sevecen	40
Güler yüzlü	20
Eğlenceli, esprili ve neşeli	19
Samimi/içten	5
Tatlı dilli	3
<b>Başarıya odaklanma</b>	
Çalışkan	15
Azimli ve kararlı	10
Zeki, akıllı ve mantıklı	4
Dikkatli	3
<b>Güdüleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma</b>	
Disiplinli	26
Cesur	1
Öğrencilere güvenen	1
<b>Öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma</b>	

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015

Fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan	92
Ayrımcılık yapmayan	66
Çocukları önemseyen	48
Dürüst	45
Öğrencilere iyi davranan	31
İyi kalpli ve iyi huylu	23
Öğrenci sorunlarına duyarlı	16
Yardımseser	12
Özel hayatını ve duygularını derse/öğrencilerine yansıtmayan	7
<b>Bakımlı olma</b>	
Temiz	22
Düzenli/tertipli	17
Kılık kıyafetine dikkat eden	7
<b>Toplam</b>	702

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“ ....öğrencilere anlayışlı davranmalı.”

“ Öncelikle bir öğretmenin kendine güveni olmalıdır.”

“..sabırlı olmalı.”

“..kibar olmalı.”

“..öğrencilerine saygılı davranmalı.”

“Benim için bir öğretmen, sakın olmalı.”

“Her zaman için verdiği sözü tutsun.”

“Asil ve ağırbaşlı olmalıdır.”

“Öğrencilere örnek olacak davranışlar sergilemelidir.”

“....bencil olmayan .”

“ ..yeri geldiğinde ciddi olmasını isterim.”

“Kişisel özellikleri: ...iyimser olmalı.”

“İyi bir öğretmen çocuklara ve öğrencilere merhametli davranmalıdır.”

“ ..öğrencilerinin geleceği için her şeyi ortaya koymalı ve fedakar olmalı.”

“..tutumlu olması.”

“ Haklarını düzgün bir şekilde kullanan, okul kurallarına uyan.”

“Mutlu olması.”

**Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma** başlığı altında 5. sınıf öğrencileri ideal öğretmen özelliklerini, *eleştiriye açık* (f=7), *aşırı disiplinli–baskıcı olmayan* (f=6), *duyarlı* (f=5), *çocuklarla uyum sağlayabilen* (f=4), *geniş düşünceli* (f=2), *ileri görüşlü/yaratıcı* (f=2), *heyecanlı* (f=1) ve *demokratik* (f=2) olma olarak belirtmişlerdir.

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015





Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Hayalimdeki öğretmen çocuklarla iyi vakit geçirmeli.”

“Vurdumduymaz olmamalıdır.”

“Kişisel özellikleri: ...hayata küçücük bir açıdan değil de kocaman bir açıdan bakmalı.”

“Yaratıcı ve ileri görüşlü olmalıdır.”

“Eleştiriye açık olmalıdır.”

“Öğretmenimin: ...baskı yapmamasını isterim.”

“Heyecanlı.”

“Demokratik olmalı.”

**Sevecen ve esprili olma** başlığı altında, 5. sınıf öğrencileri, *sevecen* (f=40) öğretmeni ideal öğretmen olarak görmektedirler. Yine 5. sınıf öğrencileri *güler yüzlü* (f=20) ve *eğlenceli, esprili ve neşeli* olmayı, ideal öğretmen özelliği olarak belirtmişlerdir. Ayrıca 5. sınıf öğrencileri, *samimi/içten* (f=5) ve *tatlı dilli* (f=3) olmayı ideal öğretmen özelliği olarak ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Sevecen ve esprili olma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Güler yüzlü olmasını isterim.”

“İdeal bir öğretmenin kişisel özellikleri eğlenceli olmasıdır.”

“...tatlı dilli olmalı.”

“Bence iyi bir öğretmen sıcakkanlı olmalıdır.”

**Başarıya odaklanma** başlığı altında 5. sınıf öğrencileri ideal öğretmen özelliklerini; *çalışkan* (f=15), *azimli ve kararlı* (f=10), *zeki, akıllı ve mantıklı* (f=4) ve *dikkatli* (f=3) olarak belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Başarıya odaklanma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“..yani çalışkan olmalı ki bizleri de çalışkan yapar.”

“Öğretmenler dikkatli olmalıdırlar.”

“Akıllı ve zeki olmalıdır.”

“..azimli olmalı.”

“Bir öğretmen disiplinli olmalı.”

“...korkusuz olmalıdır.”

“..öğrencilere güvenir.”

**Öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma** başlığı altında 5. sınıf öğrencilerinin, *fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan* (f=92) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu özellik 5. sınıf öğrencileri tarafından en çok vurgulanan özellik durumundadır. Yine 5. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenlerin *ayrımcılık yapmayan* (f=66) öğretmen olduklarını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca, 5. sınıf öğrencileri, *çocukları önemseyen* (f=48), *dürüst*

(f=45) ve öğrencilere iyi davranan (f=31) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Bunların yanı sıra 5. Sınıf öğrencileri iyi kalpli ve iyi huylu (f=23), öğrenci sorunlarına duyarlı (f=16) ve yardımsever (f=12) öğretmenleri ideal öğretmen olarak ifade etmişlerdir. Öte yandan 5. sınıf öğrencileri, özel hayatını ve duygularını öğrencilerine yansıtmayan (f=7) öğretmenleri ideal öğretmen özelliği olarak belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“İyi bir öğretmen öğrencilerine iyi davranmalı, öğretmen ne olursa olsun şiddet uygulamamalı.”

“Her zaman bütün öğrencilere yardımcı olmalıdır, öğrenci ayrımı yapmamalıdır.”

“Herkese eşit davranmak, ayrımcılık yapmamak, derste her öğrenciye eşit hak vermeli.”

“Bence ideal bir öğretmen çocuklara iyi davranmalı.”

“İyi kalpli olma.”

“..öğrencilerine vurmamalı, tokatlamamalı.”

“Hiçbir zaman çocuğun onurunu kırmamalı. Sen adam olmayacaksın diye sınıfın ortasında onur kırmamalı.”

“..ve yardımsever bir öğretmen isterim.”

“ Öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenmeli.”

“...çocukları çok fazla seven bir öğretmen olmalıdır.”

“..çocuk haklarını koruyan ve onları bize anlatan.”

“Bir öğretmen kendi yaşadığı özel hayatındaki anlaşmazlık ve tartışma sonucunda üzüldüğünü, okula geldiğinde ise üzüntüsünü öğrencilere belirtmemeli.”

**Bakımlı olma** başlığı altında 5. sınıf öğrencilerinin temiz (f=22) öğretmenleri ideal öğretmen olarak ifade ettikleri görülmektedir. Yine 5. sınıf öğrencilerinin düzenli-tertipli (f=17) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu özelliklerin dışında, 5. sınıf öğrencilerinin, kılık kıyafetine dikkat eden (f=7) öğretmenleri ideal öğretmen olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Bakımlı olma” özelliklerine ilişkin belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Kişisel özellikleri: Bakımlı olmalı, temiz olmalı.”

“Düzgün giyinmeli.”

“Kişisel özellikleri: Her zaman düzenli olmalı.”

## 8. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı kapsamında, 8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken özelliklerine ilişkin görüşleri mesleki ve kişisel olmak üzere iki alt başlıkta verilmiştir.

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



### 8.1. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Mesleki Özelliklerine İlişkin Görüşleri

8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özelliklerine ilişkin görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

**Tablo 4. 8. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Mesleki Özelliklere İlişkin Görüşleri**

Mesleki Özellikler	f
<b>Derslerle İlgili Özellikler</b>	
Dersi eğlenceli duruma getiren	95
Anlaşılmayan konuları tekrar eden	18
Farklı etkinlikler düzenleyen	10
Konu anlatımını etkili yapabilen	10
Sorulan sorulara yanıt veren	9
Ders disiplinine uyan	6
Zor soru sormayan (sınavları öğrenci seviyesine göre hazırlayan)	6
Az ödev veren	6
Derse hazırlıklı gelen	2
Düzenli biçimde not tutturan	2
Yazısı anlaşılır	1
<b>Mesleki gelişimi ile ilgili özellikler</b>	
Mesleğini seven	17
Çocuk gelişimi hakkında bilgi sahibi olan	10
İyi eğitim almış	9
Alanındaki yenilikleri takip eden	4
Teknolojiyi etkin kullanan	2
Hafızası ve kelime hazinesi iyi olan	2
<b>Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri</b>	
Öğrencilerine karşı duyarlı	49
Sınıfa hâkim	24
Öğrencileri gerektiğinde nazikçe uyarın	16
Empati kurabilen	12
İyi bir rehber	3
Ben dili kullanan	1
<b>Toplam</b>	<b>314</b>

Tablo 4’te görüldüğü gibi, 8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin mesleki özelliklerine ilişkin görüşleri; derslerle ilgili özellikler, mesleki gelişimi ile ilgili özellikler ile öğrenciler ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri başlıkları altında toplanmıştır.

**Derslerle ilgili özellikler** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenlerin *dersi eğlenceli duruma getiren* (f=95) öğretmenler olduklarını düşündükleri görülmektedir. Yine 8. sınıf öğrencileri, *anlaşılmayan konuları tekrar eden* (f=18), öğretmenleri de ideal öğretmen olarak nitelendirmektedirler. Ayrıca, 8. Sınıf öğrencilerinin *farklı etkinlikler düzenleyen* (f=10) ve *konu anlatımını etkili yapabilen* (f=10) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Bu özelliklerin dışında 8. sınıf öğrencileri, *sorulan sorulara yanıt veren* (f=9), *ders disiplinine uyan* (f=6), *zor soru sormayan (sınavları öğrenci seviyesine göre hazırlayan)* (f=6) ve *az ödev veren* (f=6) ideal öğretmenleri ideal öğretmen olarak görmektedirler. Ayrıca 8. sınıf

öğrencileri *düzenli biçimde not tutturan* (f=2) ve *yazısı anlaşılır olan* (f=1) öğretmenleri ideal öğretmen olarak görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Derslerle ilgili özellikler” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Eğlenceli bir şekilde dersi bize aktarması.”

“Mesela; bir öğrenci derse çalışıp geliyor ise öğretmen de bence konulara bir göz atmalı.”

“...konuşması anlaşılır biçimde olmalıdır.”

“...Yazısı güzel olmalı.”

“Birisi konuyu anlamadığında tekrar anlatmalı.”

“Güzel ve düzenli bir şekilde ders notu tutturmak.”

“..derste sadece konu üstünde durmalı, hiç başka işlerle uğraşmamalı.”

“..öğrencilerin soracağı soruların tümüne cevap verebilen.”

“Yazılarda zor soru sormamalı.”

“..çok ödev vermeyen.”

“..yeri gelince öğrencileriyle arkadaş gibi sosyal aktiviteler yapmalı, onlarla dertlerini paylaşmalı, (şiir, yazı, soru, kaynak, kitap gibi vs.) Sınıf içi yarışmalar düzenlenmeli öğrencilerini hırslandırmalıdır. Öğrencilerini tiyatro, sinema, sportif vs. eğitici yerlere götürmelidir.”

**Mesleki gelişimi ile ilgili özellikler** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin *mesleğini seven* (f=17) öğretmenlerin ideal öğretmen olduklarını düşündükleri görülmektedir. Yine 8. sınıf öğrencileri, *çocuk gelişimi hakkında bilgi sahibi olan* (f=10) ve *iyi eğitim almış* (f=9) öğretmenleri ideal öğretmen olarak görmektedirler. Ayrıca 8. Sınıf öğrencilerinin, *alanındaki yenilikleri takip eden* (f=4), *teknolojiyi etkin kullanan* (f=10) ve *hafızası ve kelime haznesi iyi olan* (f=2) öğretmenleri de ideal öğretmen olarak belirttikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Mesleki gelişimi ile ilgili özellikler” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“ Dersi teknolojik araç-gereç kullanılmalı.”

“Hafızası iyi olmalıdır.”

“Kelime bilgisi çok olmalıdır.”

“Kelime bilgisi çok olmalıdır.”

“Öğretmenlerin daha çok araştırma yapıp öğrencilere aktarmalıdır.”

“Öğrenim düzeyi yüksek olmalı. Bilgili ve kültürlü olmalıdır.”

**Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri** başlığı altındaki görüşler incelendiğinde, 8. sınıf öğrencileri *öğrencilerine karşı duyarlı* (f=49) olan öğretmenleri ideal öğretmen olarak nitelemektedirler. Yine 8. Sınıf öğrencileri *sınıfa hakim* (f=24), *empati kurabilen* (f=12), *öğrencileri gerektiğinde nazikçe uyarın* (f=16), *iyi bir rehber* (f=3) ve *ben dili kullanan* (f=1) öğretmenleri ideal öğretmen olarak görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Öğrenci ve diğer öğretmenlerle olan iletişim özellikleri” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Öğrencisine ders anlattığı gibi onun sorunlarını da dinlenmesi gerekir.”

“Yanlış yapıldığında tatlı dille uyarmayı bilmelidir.”

“.....meslek olarak neleri seçeceğimizde yardımcı olmalı.”

## 8. Sınıf Öğrencilerinin İdeal Öğretmenin Sahip Olması Gereken Kişisel Özelliklerine İlişkin Görüşleri

8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken kişisel özelliklerine ilişkin görüşleri Tablo 5’te verilmiştir.

**Tablo 5. 8. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Kişisel Özelliklere İlişkin Görüşleri**

Kişisel Özellikler	f
<b>Hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma</b>	
Anlayışlı/hoşgörülü	70
Sabırlı	35
Saygılı	20
Sakin	20
İyimser	10
Kibar	9
Davranışları ile örnek olan	5
Bencil olmayan	2
İyi niyetli, alçak gönüllü	2
Merhametli	1
Fedakâr	1
Sırdaş	1
<b>Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma</b>	
Çocuklara uyum sağlayabilen	6
Duyarlı	3
Girişken	2
Heyecanlı	1
Öğrencileri motive eden	1
<b>Sevecen ve esprili olma</b>	
Güler yüzlü	35
Sevecen	23
Eğlenceli, esprili ve neşeli	15
Samimi/içten	10
Sevimli	2
Şefkatli	1
Tatlı dilli	1
Sempatik	1
<b>Başarıya odaklanma</b>	
Disiplinli	20
Öğrencilere güvenen/inanan	2
İkna edici	1
<b>Öğrenmeye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma</b>	

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



Çocukları seven ve görüşlerine değer veren	62
Fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan	59
Öğrencilere iyi davranan	58
Ayrımcılık yapmayan	46
Öğrenci sorunlarına duyarlı	42
Dürüst	15
Yardımsaver	10
Özel hayatı ile ilgili sorunları sınıfa/öğrencilere yansıtmayan	6
<b>Bakımlı olma</b>	
Kılık-kıyafetine dikkat eden	5
Temiz	4
Düzenli	1
<b>Toplam</b>	608

Tablo 5’te görüldüğü gibi, 8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin kişisel özelliklerine ilişkin görüşleri; hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma; açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma; sevecen ve esprili olma; başarıya odaklanma; güdeleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma; öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma ve bakımlı olma başlıkları altında toplanmıştır.

**Hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin, en çok *anlayışlı/hosgörülü* (f=70) yıllarında öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Yine 8. sınıf öğrencileri, *sabırlı* (f=35) öğretmenleri de ideal öğretmen olarak görmektedirler. Ayrıca 8. sınıf öğrencilerinin *saygılı* (f=20) ve *sakin* (f=20) ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

8. sınıf öğrencileri *iyimser* (f=10) ve *kibar* (f=9) öğretmenleri de ideal öğretmen kapsamında değerlendirmektedir. 8. sınıf öğrencileri *davranışları ile örnek olan* (f=5), *bencil olmayan* (f=2), *iyi niyetli/alçak gönüllü* öğretmenleri de ideal öğretmen kapsamında değerlendirmektedirler. Yine 8. sınıf öğrencileri, *merhametli* (f=1), *fedakâr* (f=1) ve *sırdaş* (f=1) olmayı da ideal öğretmen özellikleri olarak görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Hoşgörülü, anlayışlı ve sabırlı olma” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Bir öğretmen sahip olduğu en büyük mesleki özellik ve kişisel özellik sabırdır. Eğer bir öğretmen sabır yoksa o insanda öğretmenlik duygusu da yoktur.”

“İyi bir öğretmen öğrencinin hatalarına karşı hoşgörülü olmalıdır”

“Hoşgörülü olmalı. Anlayışlı olmalı.”

“İdeal bir öğretmen öğrencilerine ...saygılı davranmalıdır.”

“..sakin biri olmalıdır.”

“İyi bir öğretmen öğrencilerine karşı dürüst olmalıdır.”

“Kendi yaptığı davranışlarla örnek olmalıdır.”

“Bencil olmamalıdır.”

“Kişisel özellik: iyimser olmalı.”

“..merhametli.”

“..alçak gönüllü olmalı.”

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



“İyi niyetli olmalı.”

“.....fedakar.”

“İyi bir öğretmen; becerikli olmalıdır.”

“İyi bir dinleyici olmalıdır. Sırdaş bir insan olmalı.”

“..adaletli olmalıdır.”

**Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma** başlığı altında 8. sınıf öğrencileri çocuklara uyum sağlayabilen (f=6), duyarlı (f=3), girişken (f=2), heyecanlı (f=1) ve öğrencileri motive eden (f=1) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Bizimle birlikte keyifli vakit geçiren.”

“Öğrencilerine duyarlı olmalı.”

“...heyecanlı.”

“... öğrencileri derse motive eden.”

“Girişken olmalı.”

**Sevecen ve esprili olma** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin en çok güler yüzlü (f=35) öğretmenlerin ideal öğretmenler olduklarını düşündükleri görülmektedir. Yine 8. sınıf öğrencileri, sevecen öğretmenleri de ideal öğretmenler olarak algılamaktadır. Bunların dışında 8. sınıf öğrencileri özellikle eğlenceli, esprili, neşeli (f=10) ve samimi/içten (f=10) olmanın yanı sıra, sevimli (f=2), şefkatli (f=1), tatlı dilli (f=1) ve sempatik (f=1) olmayı da ideal öğretmen özellikleri arasında görmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Öğretmenin suratu asık olmamalıdır. Asık suratla derse giren öğretmeni, öğrencileri dinlemez”

“Kişisel özelliği olarak; güler yüzlü olmalı.”

“Eğlenceli bir kişiliğe sahip olmalıdır.”

“.....sevecen olmalı.”

“....sevimli olmalı.”

“İdeal bir öğretmenin öncelikle şefkatli olmalı.”

“..iyi bir öğretmen sempatik olmalı.”

“En önemlisi içten olmalı.”

“İdeal bir öğretmen; tatlı dilli olmalı.”

**Başarıya odaklanma** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenlerin disiplinli (f=20) öğretmenler olduklarını düşündükleri görülmektedir. Yine 8. sınıf öğrencileri, öğrencilere güvenen/inanan (f=2) ve ikna edici (f=1) öğretmenlerin ideal öğretmen olduklarını düşünmektedir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Başarıya odaklanma” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



*“Disiplinli olmalıdır.”*

*“..öğrenciye güvenmeli.”*

*“Öğrencileri ikna edici olmalıdır.”*

**Öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin en çok çocukları seven ve görüşlerine değer veren (f=62), fiziksel şiddet kullanmayan (f=59) ve öğrencilere iyi davranan (f=58) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Aynı biçimde 8. sınıf öğrencileri, ayrımcılık yapmayan (f=46) ve öğrenci sorunlarına duyarlı (f=42) öğretmenleri ideal öğretmenler olarak görmektedirler. Ayrıca 8. öğrencileri öğretim yılında dürüst (f=15), yardımsever (10) ve özel hayatı ile ilgili sorunları sınıfa/öğrencilere yansıtmayan (f=6) öğretmenleri de ideal öğretmen olarak kabul etmektedirler.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

*“Öğrenci ayrımı yapmamalı öğretmen çocuğu veya özel önemli birinin çocuğu diye ona iyi davranmamalı ve puanını yükseltmeli gibi durum olmamalı.”*

*“ Öğrencilerine iyi davranmalı.”*

*“Bazı şeylere bağırıp kızmak yerine güzelce konuşmak anlayışla karşılayarak bir öğretmen olmalı.”*

*“ Bize karşı yardımsever olmalı.”*

*“Öğrenci istediği zaman hocalarla derdini anlatabilmeli Öğrencilerin sıkıntularına çözüm bulmalıdır. Ve yardım etmelidir.”*

*“ Öğrencilerine değer veren.”*

*“ Öğretmende çocuk sevgisi olmalı.”*

*“Başkasına kızıp çocuklardan sinirini çıkarmamalıdır.”*

**Kişisel bakım** başlığı altında 8. sınıf öğrencilerinin, kılık-kıyafetine dikkat eden (f=5), temiz (f=4) ve düzenli (f=1) öğretmenleri ideal öğretmen olarak gördükleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ilköğretim öğrencilerinin ideal öğretmenin “Kişisel bakım” kapsamında belirttikleri görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aşağıda sunulmuştur:

*“Temiz olmalıdır.”*

*“Bu sebeple öğretmen giyimine, saçına, başına gereken önemi göstermelidir.”*

*“ İdeal bir öğretmen; düzenli olmalı.”*

### Sonuçlar ve Tartışma

İlköğretim 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin, ideal bir öğretmende bulunması gereken mesleki ve kişisel özelliklere ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda, 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin ideal bir öğretmende bulunması gereken mesleki ve kişisel özellikleri benzer biçimlerde tanımladıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma bulgularına göre gerek 5. Sınıf, gerek 8. Sınıf öğrencileri, öğretmenlerin kişisel özelliklerine daha fazla vurgu yapmışlar, kişisel özelliklerine ilişkin daha fazla özellik belirtmişlerdir. Nitekim 5. Sınıf öğrencileri ideal öğretmenlerin mesleki özelliklerine ilişkin toplamda 263, kişisel özelliklerine ilişkin 702; 8. Sınıf öğrencileri de ideal öğretmenlerin mesleki özelliklerine ilişkin toplamda 314, kişisel özelliklerine ilişkin 608 vurgu da

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015





bulunmuşlardır. Yine 5. sınıf öğrencileri ideal öğretmenlerin mesleki özelliklerine ilişkin toplamda 3 tema altında 21, kişisel özelliklerine ilişkin 6 tema altında 47; 8. sınıf öğrencileri de ideal öğretmenlerin mesleki özelliklerine ilişkin 3 tema altında 23, kişisel özelliklerine ilişkin 6 tema altında 37 özellik belirtmişlerdir.

5. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikler kapsamında, “derslerle ilgili özellikler” bağlamında en çok *dersi eğlenceli duruma getiren ve ders disiplinine uyan*; “mesleki gelişimle ilgili özellikler” bağlamında *iyi eğitim almış ve mesleğini seven*, “öğrenci ve diğer öğretmenlerle iletişim özellikleri” bağlamında *öğrencilerine karşı duyarlı ve sınıfa hâkim olan* öğretmenleri, ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmıştır.

8. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikler kapsamında, “derslerle ilgili özellikler” bağlamında *dersi eğlenceli duruma getiren, anlaşılmayan konuları tekrar eden, farklı etkinlikler düzenleyen ve konu anlatımını etkili yapabilen*; “mesleki gelişimle ilgili özellikler” bağlamında *mesleğini seven, çocuk gelişimi hakkında bilgi sahibi olan ve iyi eğitim almış*; “öğrenci ve diğer öğretmenlerle iletişim özellikleri” bağlamında ise *öğrencilerine karşı duyarlı, sınıfa hakim, öğrencileri gerektiğinde nazikçe uyaran ve empati kurabilen* öğretmenleri, ideal öğretmen olarak gördükleri anlaşılmıştır.

5. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin sahip olması gereken kişisel özellikler kapsamında ise “hoşgörülü, anlayışlı, sabırlı olma” bağlamında *anlayışlı/ hoşgörülü, sabırlı, sakin ve saygılı*; “açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” bağlamında *eleştiriye açık, aşırı disiplinli/baskıcı olamayan*; “sevecen ve esprili olma” bağlamında *güleryüzlü, eğlenceli, espirili ve neşeli, samimi/içten*; “başarıya odaklanma” bağlamında *çalışkan, azimli ve kararlı*; “güdüleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma” bağlamında *disiplinli*; “öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma” bağlamında *fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan, ayrımcılık yapmayan, çocukları önemseyen ve öğrencilere iyi davranan*; “bakımlı olma” bağlamında *temiz ve düzenli/tertipli olan* öğretmenleri ideal öğretmen olarak algıladıkları anlaşılmıştır. 8. sınıf öğrencilerinin, ideal öğretmenin sahip olması gereken kişisel özellikler kapsamında ise “hoşgörülü, anlayışlı, sabırlı olma” bağlamında, *anlayışlı/hoşgörülü, sabırlı, saygılı ve sakin*; “açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” bağlamında *çocuklara uyum sağlayabilen ve duyarlı*; “sevecen ve esprili olma” bağlamında *güleryüzlü, sevecen, eğlenceli, espirili ve neşeli, samimi/içten*; “başarıya odaklanma” bağlamında *çalışkan, azimli ve kararlı*; “güdüleyici, cesaretlendirici ve destekleyici olma” bağlamında *disiplinli*; “öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma” bağlamında *çocukları seven ve görüşlerine değer veren, fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan, öğrencilere iyi davranan, ayrımcılık yapmayan, öğrenci sorunlarına duyarlı*; “bakımlı olma” bağlamında *kılık-kıyafetine dikkat eden ve temiz* öğretmenleri ideal öğretmen olarak algıladıkları anlaşılmıştır.

Öte yandan 5. ve 8. sınıf öğrencilerinin, ideal bir öğretmende bulunması gereken mesleki ve kişisel özelliklere ilişkin algılamalarının farklı olduğu durumlar da olmuştur. İdeal öğretmenin mesleki özellikleri bakımından “mesleki gelişimle ilgili özellikler” bağlamında 5. sınıf öğrencileri en çok *mesleğini seven* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtirken, 8. Sınıf öğrencileri en çok *iyi eğitim almış* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtmişlerdir. Öte yandan, ideal öğretmenin kişisel özellikleri bakımından ise “açık düşünceli, esnek ve uyarlayıcı olma” bağlamında 5. sınıf öğrencileri en çok *eleştiriye açık* öğretmeni, 8. sınıf öğrencileri ise en çok *çocuklara uyum sağlayabilen* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtmişlerdir. İdeal öğretmenin kişisel özellikleri bakımından “sevecen ve esprili olma” bağlamında 5. sınıf öğrencileri en çok *sevecen* öğretmeni, 8. sınıf öğrencileri ise en çok *güler yüzlü* öğretmeni ideal öğretmen olarak ifade etmişlerdir. Yine, ideal öğretmenin kişisel özellikleri bakımından “başarıya odaklanma” bağlamında 5. sınıf öğrencileri en çok *çalışkan* öğretmeni, 8. sınıf öğrencileri en çok *disiplinli* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtmişlerdir. Aynı şekilde, ideal öğretmenin kişisel özellikleri bakımından

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



öğrenciye ilişkin olumlu tutumlara sahip olma bağlamında 5. sınıf öğrencileri en çok *fiziksel ve sözlü şiddet kullanmayan* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtirken, 8. sınıf öğrencileri en çok *çocukları seven ve görüşlerine değer veren* öğretmeni ideal öğretmen olarak belirtmişlerdir.

İlköğretim 5. sınıf öğrencileri, ideal bir öğretilerde bulunması gereken kişisel özellikleri, “samimi/içten”, “şiddet kullanmama”, “güleryüzlü, esprili, hoşgörülü”, “demokratik tutumlara sahip olma”, “davranışları ile örnek olma”, “kılık, kıyafetine dikkat etme”, “disiplinli, sabırlı olma”, “özel yaşamını okul ortamına yansıtma”, bilime meraklı olma”, “velilerle iyi iletişim kurma”, “öğrenci görüşlerine değer verme”, “öğrencileri sevme ve onlara saygı gösterme”, “yardımsever”, “demokratik tutumlara sahip olma”, “evrensel değerlere sahip olma” biçiminde tanımlamışlardır. Araştırmanın bu bulguları, ideal bir öğretilerde bulunması gereken; Yılmaz (2011) “sıcakkanlı”; Gökçe (2002), Moreira (2002), Epting, Zinn, Buskist ve Buskist (2004); Evans (2002); Norton (1997); Hebert (2002) ve Hamachek’in (1985) “güleryüzlü, eğlenceli ve esprili olma”; Gökçe (2002), Moreira (2002); Hamachek (1985); Githens (1996) ve Shono’ nun (2004) “demokratik tutumlara sahip olma”; Gökçe (2002), Koutsoulis (2003), Hebert (2002), Miller ve Rose (1975), Hamachek (1985), Johanson ve Gips (1992), Githens (1996), Lamb (1998) ve Lee’nin (2000) “iyi iletişim kurma”; Moreira’nın (2002) “şiddet kullanmama”; Gökçe (2002), Carson (1996), Johanson ve Gips (1992), Lamb (1998), Sin et al (1994), Şahin, Permken ve Toy (2004) ile Shono’nun (2004) “çocukları sevme” ve Gökçe (2002), Moreira (2002), Shono (2004), Evans (2002) ve Lamb’ın (1998) “saygılı olma” bulguları ile Reichel ve Arnon’un (2009) onlara saygı duyma, sevme, öğrencilerle iletişim kurma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra araştırma sonucu edinilen ideal bir öğretilerde bulunması gereken “öğrenci görüşlerine değer verme” bulgusu, Moreira (2002) ve Shono’ nun (2004) bulguları ile benzerlik gösterirken; “dürüst ve güvenilir olma” bulgusu da Gökçe (2002), Moreira (2002), Koutsoulis (2003) ve Lamb’ın (1998) bulgusuyla örtüşmektedir.

İlköğretim 5. sınıf öğrencileri, ideal bir öğretilerde bulunması gereken mesleki özellikleri “az ödev veren”, “anlaşılmayan konuları tekrar eden”, “konu anlatımını etkili yapabilen”, “yazısı anlaşılır olan”, “yabancı dil bilen”, “planlı”, “öğrencilere karşı duyarlı”, “sınıfa hâkim”, “diğer öğretmenlerle iyi anlaşan”, “iyi bir rehber” ve insanlarla iyi ilişkiler kurabilen” “derslerine hâkim olma”, “iyi ders anlatma”, “mesleğini sevme”, “mesleğine bağlı olma”, “öğrencileri sevme ve onlara saygı duyma”, “teknolojiden anlama ve bilgisayar kullanma”, “çocukların gelişim özelliklerini bilme”, “derslere zamanında gelme”, “alanı ile ilgili bütün kaynakları bilme”, “dersleri günlük yaşama uyarlama”, “demokratik tutumlara sahip olma”, “yüksek lisans derecesine sahip olma” biçiminde tanımlamışlardır. Araştırmanın bu bulguları, Githens (1996) ve Lee’nin (2000) “çocukların gelişim özelliklerini bilme”; Gökçe (2002), Hebert (2002), Koutsoulis (2003), Shono (2004), Miller ve Rose (1975), Hamachek (1985), Johanson ve Gips (1992), Githens (1996), Lee (2000) ve Boyel’in (1990) “derslerine hakim, iyi ders anlatma, öğretim yeteneğine sahip olma” bulgularıyla Boyel (1990) ve Sigel’in (1990) “dersleri günlük yaşama uyarlayan” bulguları ile Şahin, Permken ve Toy’un (2004) “eğitim teknolojileri ile öğretim yöntemlerinde beceri sahibi”, Reichel ve Arnon’un (2009) konu alanında uzman, öğretmeyi nasıl öğreteceğini bilen, ilginç bir biçimde öğreten, Telli, Brok ve Çakıroğlu’nun (2008) “mesleğini sevme” “öğrencileri seven, bireysel farklılıklara saygı duyan ve demokratik değerleri takdir eden” bulguları ile Brothead’in (1987) öğrencilerin bireysel farklılıklarını bilen ve farklılıklara yanıt verebilen, öğrencilerin ilgilerini göz önünde bulunduran”, Kutnick ve Jules’in (1993) “öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini bilen”, Strader (2009) ile Çermik’in (2011) “öğrenci gereksinimlerini bilen” bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca araştırmanın ideal bir öğretilerde bulunması gereken kişisel özelliklere ilişkin “anlayışlı ve sabırlı olmalı” biçimindeki bulgusu Greimel-Uhrmann ve Geyer’in (2003) “ideal bir öğretmen ne çok katı, ne çok hoşgörülü olmalı, arkadaşça ve sabırlı olmalı” yönündeki bulgusu ile paralellik göstermektedir.

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



8. sınıf öğrencilerinin ideal öğretmenin sahip olması gereken mesleki özellikleri görüşlerine bakıldığında “anlaşılmayan konuları tekrar eden”, “sorulara yanıt veren”, “ders disiplinine uyan”, “zor soru sormayan”, “az ödev veren”, “teknolojiyi etkili kullanan”, “alanındaki yenilikleri takip eden”, “öğrencilerine duyarlı”, “sınıfa hakim”, “öğrencileri gerektiğinde nazikçe uyaran” ve “empati kurabilen” biçiminde tanımlamışlardır. Araştırmanın bu bulguları Chan’ın (2011) “yenilikçi, değişime açık, öğrencilerin bireysel farklılıklarına saygılı” bulgusu ile Nicholas ve Williams’ın (2010) “teknoloji destekli ders işleyen” bulgusu ile örtüşmektedir.

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin, ideal bir öğretmende bulunması gereken kişisel ve mesleki özelliklerine ilişkin görüşleri, 5. sınıf öğrencilerinin görüşleri ile benzerlik gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin, 5. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin yanı sıra, ideal bir öğretmende “öğrencilerin onurunu kırmama”, “öğrenciler tarafından sevilme”, “Türkçe’yi güzel kullanma”, “öğrencilerin görünümü ile uğraşmama”, “öğrencilerin her türlü sorununu ailelere yansıtma” biçiminde görüşlere sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu bulguları Hebert’in (2002) “diğer öğrencilerin önünde öğrencinin onurunu kırmama” bulgusu ile Gökçe (2002), Boyel (1990) ve Smith’in (2001) “dili etkili kullanma, etkili ve güzel konuşma” bulgusu ile örtüşmektedir. Bunun yanı sıra, 8. sınıf öğrencileri, ideal bir öğretmende bulunması gereken mesleki özelliklere ilişkin “dersi öğrenciye sevdirmeme”, “sıkıcı olmama”, “bilgili ve deneyimli olma”, “meslektaşları ile iyi geçinme” biçiminde görüşler belirtmişlerdir. Araştırmanın bu bulguları Hebert’in (2002) “öğrencilerini motive etme, heyecanlandırma, deneyimli ve yetenekli olma”; Koutsoulis (2003) ve Smith’in (2001) “iyi bir öğretim yeteneğine sahip olma, öğrencilerini motive etme”; Evans (2002) ve Moreira’nın (2002) “öğrenmeyi eğlenceli kılma, öğrencilerin öğrenmelerine yardım etme”; Gökçe (2002), Shono’nun (2004) “alanı ile ilgili bilgi sahibi olma” ve Harley, Barasa, Bertram, Mattson, Pillay’in (2000) “bilgisini yenileyen ve genişleten” bulguları ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra araştırmanın, ilköğretim 8. sınıf öğrencileri tarafından ideal bir öğretmende bulunması gereken “Dersi öğrenciye sevdiren-sıkıcı olmayan” niteliklere sahip olması gerektiğini düşündüklerine ilişkin bulgusu Murphy, Delli ve Edwards’ın (2004) “sıkıcı olmama ve kibar olma” ile Nicholas ve Williams’ın (2010) “mizah duygusu gelişmiş” bulguları ile paralellik gösterirken, yine ilköğretim 8. sınıf öğrencileri tarafından ideal bir öğretmen “derslerine hakim, iyi ders anlatan, meslektaşları ile iyi geçinen” niteliklerine sahip olmalı biçimindeki görüşleri ile Ubuz ve Sarı’nın (2009) ve Gençtürk, Akbaş ve Kaymakçı’nın (2012) “konuya hakim” olma bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

- İlköğretim öğrencilerinin öğretmenlerin sahip olması gereken ideal öğretmen özelliklerine ilişkin görüşleri, öğretmen yetiştirme kapsamında yapılacak düzenlemelerde dikkate alınmalıdır.
- İlköğretim öğretmenlerin ideal öğretmen özelliklerine sahip olmaları için öğretmen yetiştirme programlarında gerekli önlemler alınmalıdır.
- İlköğretim öğretmenlerin ideal öğretmen özelliklerine sahip olmaları için hizmetiçi eğitim programları düzenlenmelidir.
- İlköğretim öğretmenlerin sahip olması gereken ideal öğretmen özelliklerine ilişkin nicel yöntemle desenlenmiş araştırmalar da yapılmalıdır.

### Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/11 Summer 2015



---

**KAYNAKÇA**

- ABAZAOĞLU, İ. (2014). Dünyada öğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim uygulamaları. *Turkish Studies*, 9(5), 1-46.
- ARNON, S. & REICHEL, N. (2007). Who is the ideal teacher? Am I? Similarity and difference in perception of students of education regarding the qualities of a ideal teacher and of their own qualities as teachers. *Teachers and Teaching*, 13(5), 441-464.
- AYDOĞDU, M. (2003). *Ergenlerin öğretmen ve ideal öğretmen algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BECKER, B. J., KENNEDY, M. M. & HUNDERSMARCK, S. (2003). Hypothesis about 'quality': A decade of debates. Paper presented at the *Annual meeting of the American Educational Research Association*.
- BROADEAD, P. (1987). A blueprint for the ideal teacher the HMI/DES model of ideal primary practice. *British Journal Of Educational Studies*, 35(1), 57-71.
- BROPHY, J. & GOOD, T. (1986). Teacher behaviour and student achievement. M. Wittrock (ed), *Handbook of Research on Teaching*. New York: Macmillan.
- CARSON, B. H. (1996). Thirty years of stories: The professor's place in student memories. *Change*, 28(6), 10-17.
- CHAN, W. K. (2011). Preservice teacher education students' epistemological beliefs and conceptions about learning. *Instructional Science*, 39(1), 87-108.
- ÇALIŞKAN, M., NERGİS IŞIK, A, ve SAYGIN, Y. (2013). Öğretmen adaylarının ideal öğretmen algıları. *İlköğretim Online*, 12(2), 575-584. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- ÇELİKTEKİN, M. ve CAN, N. (2003). Yönetici, öğretmen ve veli gözüyle ideal öğretmen. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 253-267.
- ÇELİKTEKİN, M., ŞANAL, M., & YENİ, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- ÇERMİK, H. (2011). The ideal primary school teacher. *Social Behavior and Personality*, 39(8), 1113-1126.
- ÇETİN, Ş. (2001). İdeal öğretmen üzerine bir araştırma. *Millî Eğitim Dergisi*, 149. [Online]: <http://oyegm.meb.gov.tr> 14 Mayıs, 2009 tarihinde alınmıştır.
- DAS, M., EL-SABBAN, F. & BENER, A. (1996). Student and faculty perceptions of the characteristics of an ideal teacher in a classroom setting. *Medical Teacher*, 18(2), 141-146.
- DEMİREL, Ö. (2004). *Plandan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- DEHGHAN, M. & JALILZADEH, K. (2011). Investigating EFL students' attitude towards "an ideal teacher". *International Proceedings of Economics Development and Research*, 26, 224.
- DEHLAVI, N. S. (1987). Iranian students' perception of ideal teacher. *Perceptual and Motor Skills*, 64 (1), 143-146.

- DEMİREL, Ö. (1999). *Plandan değerlendirmeye öğretme sanatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- EPTING, L. K., ZINN, T. E., BUSKİST, C. & BUSKİST, W. (2004). Student perspectives on the beetween ideal and typical teachers. *Teaching of Psychology*, 31(3), 181-183.
- ERDEN, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- ERDEN, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- ERYILMAZ, A. ve İLASLAN, H. (1999). Determining and evaluating ideal physics teacher's characteristics. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 16-17, 53-60.
- EVANS, J. F. (2002). Effective teachers: An investigation from the perspective of elementary school students. *Action in Teacher Education*, 24(3), 51-62.
- GENÇTÜRK, E., AKBAŞ, E., ve KAYMAKCI, S. (2012). Qualifications of an ideal teacher according to social studies preservice teachers. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(2) [Supplementary Special Issue] 1569-1572.
- GITHENS, G. J. (1996). *The relationship of the teacher selection process and characteristics effective elementary teachers*. Unpublisheddissertations, University of Minnesota.
- GOLDHABER, D. (2002). The mystery of ideal teaching. *Education Next*, 2, 50-55.
- GÖKÇE, E. (2002). İlköğretim öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlerin etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2).
- GREİMEL-FUHRMANN, B., & GEYER, A. (2003). Students evaluation of teachers and instructional quality analysis of relevant factors based on empirical evaluation research. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28(3).
- GÜRKAN, T. (2001). Öğretmenin nitelikleri ve görevleri. *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. (Editör: E. Sözer). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
- HAMACHEK, D. E. (1985). *Psychology in teaching, learning, and growth* (3rd ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- HARLEY K., BARASA F., BERTRAM, C., MATTSON E. & PİLLAY, S. (2000). Therealandthe ideal: teacherrolesandcompetences in South AfricanPolicyandpractice. *International Journal of Educational Development*, 20(4), 287-304.
- HEBERT, S. B. (2002). *Expectations and experiences: Case studies of four first-year teachers*. A dissertation submitted to the graduate faculty of the Louisiana State University And Agricultural Mechanical College in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy in the Department Of Curriculum And Instruction.
- JOHANSON, G. A. & GIPS, C. J. (1992). The hiring preferences of secondary school principals. *The High School Journal*, 76, 1-16.
- KOUTSOULİS, M. (2003). The characteristics of the effective teacher in cyprus public high school: the students' perspective. Paper presented at the *Annual Meeting of the American Educational Research Association*, Chicago, IL, April 21-25, 2003.
- KUTNİCK, P. & JULES, V. (1993). Pupils perceptions of a good teacher: A developmental perspective from Trinidad and Tobago. *British Journal of Educational Psychology*, 63,400-413.

---

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



- LAMB, M. (1998). Nonparental child care: Context, quality, correlates, and consequences. In W. Damon (Gen. Ed.) and I. E. Sigel and A. Renninger (Vol. Eds), *Handbook of Child Psychology, volume 4: Child psychology in practice* (5. Ed., pp. 73-133), New York: Wiley.
- LAMM, T. (1972). Conflicting logic in teaching (Tel Aviv, Sifriat Hapoalim) (in Hebrew).
- LAMM, T. (2000). In the ideological whirlpool: education in the twentieth century (Jerusalem, Magnes) (in Hebrew).
- LEE, I. (2000). Can a nonnative English speaker be a good English teacher? *TESOL Matters* 10(1), 19.
- LIAMPUTTONG, P. (2009). Qualitative data analysis: Conceptual and practical considerations. *Health Promotion Journal of Australia*, 20(2), 133-139.
- MADEN, S., DURUKAN, E. ve ASLAN, A. (2010). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmen niteliklerine yönelik görüşleri. *Turkish Studies*, 5(4), 1364-1378.
- MENSAH, F. M. (2011). The DESTIN: Preservice teachers' drawings of the ideal elementary science teacher. *School Science and Mathematics*, 111(8), 379-388.
- MERRIAM, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- METE, Y. A. (2013). Güney Kore, Japonya, Yeni Zelanda ve Finlandiya'da öğretmen yetiştirme ve atama politikaları. *Turkish Studies*, 8(12), 859-878.
- MİLLER, D. T., & ROSS, M. (1975). Self-serving biases in the attribution of causality: Fact or fiction? *Psychological Bulletin*, 82, 213-225.
- MILES, M. B. & HUBERMAN, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- MOREİRA, J. S. (2002). *Student perceptions of ideal teaching practices*. A dissertation submitted to the faculty of the graduate school in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of education. University of Pacific Stockton, California.
- MORENO, R. C. (2009). Effective teachers—professional and personal skills. En *ENSAYOS, Revista de la Facultad de Educación de Albacete*, N° 24, 2009. (Enlace web: <http://www.uclm.es/ab/educacion/ensayos> - Consultada en fecha (dd-mm-aaaa).
- MURPHY, K.P., DELLİ, L. A.M. & EDWARDS, M. N. (2004). The ideal teacher and ideal teaching: Comparing beliefs of second-grade students, preservice teachers and inservice teachers. *The Journal of Experimental Education*, 72(2), 69-92.
- NİCHOLAS, H. & WILLIAMS, A. (2010). School experience influences on pre-service teachers' evolving beliefs about effective teaching. *Teaching and Teacher Education*, 26, 278-289.
- NORTON, J. L. (1997). Learning from first year teachers: Characteristics of the effective practitioner. Paper Presented at the *Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association, Memphis, TN* (ERIC Document No. ED 418 050).
- OKORO, C. O. & CHUKWUDI, E. K. (2011). The ideal teacher and the motivated student in a changing environment. *Journal of Educational and Social Research*, 1(3), 106-112.
- ÖZABACI, N. ve ACAT, B. (2005). Öğretmen adaylarının kendi özellikleri ile ideal öğretmen özelliklerine dönük algılarının karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 42, 211-236.

---

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



- PALMER, A. (Ed.) (2003). *Fifty modern thinkers on education: From Piaget to the present*. London: Routledge.
- POZO-MUÑOZ, C., REBOLLOSO-PACHECO, E. & FERNÁNDEZ-RAMÍREZ, B. (2000). The 'ideal teacher': Implications for student evaluation of teacher effectiveness, *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 25(3), 253–263.
- REICHEL, N. & ARNON, S. (2009). A multicultural view of the ideal teacher in Israel. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 15 (1), 59–85.
- SIGEL, I. (1990). What teachers need to know about human development. D. Dill (Ed.), *What teachers need to know: the knowledge, skills, and values essential to good teaching* ( pp. 76–93). San Francisco: Jossey-Bass.
- SINGH, A. & SINGH, R. K. (2012). A study on student's perception of ideal teacher: A survey on students of pharmacy colleges in Punjab. *International Journal of Pharmacy Teaching and Practice*, 3(3), 298-300.
- SMITH, B. D. (2001). *Decades of experience: Portraits of good high school english teachers*. A dissertation submitted to the graduate school and research in partial fulfillment of the requirements for the degree doctor of philosophy. Indiana University of Pennsylvania, The Graduate School and Research Department of English.
- SHONO, S. (2004). *Good ESL teachers from the perspectives of teachers & adult learners*. Unpublished dissertation. The University of Texas at Austin.
- SOAR, R. S. & SOAR, M. R. (1978). *Setting variables classroom interaction and multiple outcomes*. Final report for National Institute of Education, Project No: 60432. Gainesville: University of Florida.
- STALLINGS, J. M. & HENTZELL, S. (1978. ) Effective teaching and learning in urban schools. Paper presented at *The National Conference on Urban Education*.
- STRADER, M. (2009). *Ideal teaching: Exploring the attributes of an "ideal teacher" in the church educational system for the church of jesus christ of latterday saints*. Doctoral Thesis. School of Education of George Fox University.
- ŞAHİN, İ., PERKMEN, S. ve Toy, S. (2004). Turkish student teachers' perceptions of a model teacher. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 62-75.
- TELLİ, S., BROK, P. ve ÇAKIROĞLU, J. (2008). Öğretmen ve öğrencilerin ideal öğretmen hakkındaki görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 118-129.
- UBUZ ve SARI (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının iyi öğretmen olma ile ilgili görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 53-61.
- YILMAZ, A. (2011). Quality problem in teaching profession: Qualities teacher candidates feel to required of teachers. *Educational Research and Reviews*, 6(14), 812-823.
- YONCALIK, O. (2002). *Orta öğretimde okuyan sporcu öğrencilerin ideal öğretmen profilini algılama biçimleri (Kırıkkale il örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

---

### Turkish Studies

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015



doi



---

**Citation Information/Kaynakça Bilgisi**

GÜLTEKİN, M., (2015). “İlköğretim Öğrencilerinin İdeal Öğretmen Algısı / The Perception Of Primary School Students On Ideal Teacher”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, [www.turkishstudies.net](http://www.turkishstudies.net), DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8624>, p. 725-756.

---

**Turkish Studies**

*International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/11 Summer 2015

